

СКВУ ОБСТОЮЄ ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Торонто (СКВУ). — Слід кинути за розвитком подій в Україні, Світовий Конгрес Вільних Українців із занепокоєнням стверджує, що доволі тривалий період не зупинилися і що окупант далі послугується сталінськими методами нищення національної гідності українського народу і його змагу за повні національні права і свободу.

Світовий Конгрес Вільних Українців стоїть на становищі повної підтримки всіх намагань українського народу політичною своєю долою і осангити повну свободу і доложити максимум зусиль допомогти українському народові реалізувати привернення повних прав українській мові в усіх сферах державного і громадського життя України; звіль-

нення всіх політичних в'язнів і звільнення всіх виселених на рідні землі; привернення повної релігійної свободи; задоволення повної свободи вислову думки й повну підтримку в дальшому розвитку української творчості і культури; децентралізування колоніальної економічної системи, що забезпечило б Україні економічну самоуправу, звернену на добробут українського народу.

Світовий Конгрес Вільних Українців закликає всіх українців у диспосі еднати духом і ділом з братами і сестрами на рідних землях у їхньому змагу за національні і людські права та суверенність українського народу.

Влаштовують зустріч з кандидатами на голову СКВУ

Нью Йорк (Р.Б.). — Влаштування зустрічі громадянства із кандидатами на пост президента СКВУ та ряд інших важливих справ були предметом наради на засіданні Конференції Центрального Українського Академічного Товариства (КЦУАПТ), що відбулася тут в суботу, 15-го жовтня ц.р. в приміщенні НТШ. Членими КЦУАПТ є сім академічних професійних товариств, представників яких є репрезентовані в конференції: від Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів — д-р Роман Барановський, Спілки Українських Журналістів Америки — Ольга Кузьмич, Товариства Українських Інженерів Америки — д-р Осип Мороз, Товариства Українських Правників в США — д-р Ярослав Падох, Української Академічної Асоціації Інженерів та Інженерів Професорів — д-р Михайло Пал, Українського Бібліотечного Товариства Америки — д-р Василь Лучків і від Українського Лікарського Товариства Північної Америки — д-р Степан Ворон.

Кожного року провід автоматично перебирає одні із товариств в поазбучному порядку. На цю каденцію провід є в руках ТУІА і його очолює д-р О. Мороз, а секретарем є інж. Зіновій Туркало.

Розглядаючи питання проводу в українській громаді, учасники засідання, маючи на увазі ситуацію в Україні і ускладнення в діях політичних партій, дійшли до висновку, що справа проводу є підступу найважливішою. Тому вирішено зорганізувати спільно із Світовою Федерацією Українських Інженерів в Канаді зустріч громадянства з кандидатами на пост президента СКВУ. Така зустріч зможуть громадянства познайомитися з кандидатами на пост президента, довідатися про їх становище і таким чином виробити собі опінію про їх кваліфікації на цей важливий пост.

Вміжчасі зроблено вже відповідні заходи. Нав'язано телефонічний контакт із двома відомими кандидатами, а саме: Юрієм Шимком і Василем Кирилюком, які дали свою згоду прийти на таку зустріч, яка відбудеться тут 3-го і 12-го листопада ц.р. в приміщенні НТШ в Нью Йорку при 63, 4-й вул., о год. 2-ій по полудні.

В ході подальшої програми засідання присутні представники поінформували про стан їхніх товариств. Багато уваги присвячено спробі накреслення основних питань української диспосі та справі правління КЦУАПТ.

(Закінчення на стор. 3)

Ректор УВУ підписав університетську хартію

Мюнхен, Західна Німеччина. — Проф. Теодор Богдан Цюцора, ректор УВУ, взяв участь як запрошений гість у закінченні святкуваннях відзначення 900-ліття університету в Болонії, найстаршого в Європі, в дні 15-18-го вересня ц.р.

В останньому дні святкуваннях д-р Цюцора підписав імені УВУ Велику хартію європейських університетів. Перша точка цього важливого документу стверджує, що "університет — це автономна установа в центрі суспільства", якої "наукові дослідження і навчання мусять бути незалежними від усієї політичної влади і господарської системи". Хартію підписали понад 500 ректорів університетів з усього світу, найперше 20-ти найстаріших університетів Європи, почавши від Оксфорду в Англії і Сорбонни у Франції, потім італійські і європейські ректори або президенти з Південної Америки і Африки, а наприкінці Азії і Північної Америки. З СРСР лише кілька університетів були репрезентовані, а саме Ленінград, Москва, Тарту, Єреван і Харків (ректор — І. Таранов).

Мова нарад і зустрічей була майже виключно англійською, за винятком кількох офіційних промов. На цих, досі найбільших в історії, університетських зборах, був також наданий почесний докторат президентові Італійської Республіки, Франческо Коссіга.

ВІДВІДИНИ НІМЕЦЬКИХ ВЧИТЕЛІВ

Мюнхен, Західна Німеччина. — В середу, 28-го вересня ц.р. відвідала УВУ більша група німецьких учителів, учасників семінару "Німці і їхні східні сусіди". Семінар організувала Академія для доповнюючого вишколу вчителів в Ділінгені з участю. Дому німецького союзу в Мюнхені та інституту історії Східної Європи в Ерлангені і Мюнхені. В імені УВУ гостей привітав ректор Теодор Богдан Цюцора. Про діяльність УВУ і ситуацію в Україні доповідав проф. Зіновій Соколюк; він і мгр Володимир Ленник, новий головний секретар УВУ, відповідали на пізніші запитання.

Українсько-Американська Фундація розділила стипендії

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 U.N.A. (201) 451-2200

Subscription: 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
(201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік \$40.00 на півроку — \$22.00 на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНСОЮЗУ \$15.00 річно. За кожен зміну адреси — \$1.00
Чек, "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зміни конституції СРСР

Перша советська конституція постала щойно у 1918 році, бо попередній період від Жовтневої революції 1917 року був виводом загарицьких походами більшовиків. Офіційно називається, що це була „громадянська війна“ — насправді похід військ Муравйова і Антонова. Овсєнко проти Української Народної Республіки, як і загарицьких та мусулманських країн і поширення імперії до Тихого океану за використанням тодішньої слабкості Китаю — це не була ніяка громадянська війна, а творенням імперії від Білого по Чорне море і від Балтики по Тихий океан, збройною силою. Балтійські країни окуповано з договором з гитлерівським Третім райхом, інші здобуто підступом, або зброєю. Ця перша конституція дістала назву лєнінської. Друга конституція була встановлена в 1924 році, а — чергова, сталінська, прийшла в 1936 році, а описує у 1977 році, встановлено знову нову конституцію. Кілька днів тому офіційне агентство ТАСС проголосило, що Політбюро вже затвердило нові зміни в конституції СРСР і що напевно Верховна Рада також ці зміни затвердить. Схвалила їх комісія під проводом Михайла Горбачова, взявши за підставу постанови чи пак рекомендації партійної конференції з червня цього року.

Сутні зміни в советській конституції йдуть по лінії лібералізації і демократизації режиму. Наприклад, обмежується влада партії і різні її прерогативи передається новому псевдопарламенту, який нараховуватиме 2,250 членів, поділених на три групи по 750 осіб. Одну групу становитимуть представники складових частин СРСР, при чому кожна з тих країн матиме рівний один голос: Естонія з півтори мільйонами населення й Україна з 50-тимільйоновим населенням. Це за зразком Об'єднаних Націй, в яких Люксембург має такий сам один голос, що З'єднані Штати Америки чи Великобританія. Одна група буде складатися з репрезентатив компартії і третя група — з неапартичних і недержавних організацій. Одну п'яту зреорганізованої Верховної Ради будуть вибирати щороку, і буде встановлена окрема, дотепер неіснуюча, 15-членна комісія, завдання якої буде стежити за правильною дією того нового керівного державного апарату — щось на зразок американського Верховного Суду, який стежить за неперушністю американської конституції. Ніякий державний урядовець в СРСР не може займати свій пост довше, як десять років — знову паралель з обниженням урядування американського президента до двох каденцій. Але ці нові зміни не зменшують, а скріплюють владу президента СРСР, який є генеральний секретар компартії СРСР, роблячи його відповідальним за зовнішню політику і стан збройних сил, себто визначаючи його — як це діється з американським президентом — верховним командантом усіх збройних сил.

Конституційні зміни — це ніяка сенсація, бо їх приймається також у різних демократичних країнах. Американська конституція, схвалена 1787 року додала до перших семи статей 10 дальших уже в 1791 році („Закон про права“), і дотепер схвалено вже 26 додатків, а кілька дальших є в ході процедури. Великобританія взагалі не має одностайної конституції, тільки завжди спирається на Хартію прав з 1215 року, яку доповнюють щораз нові закони. У випадку зі советськими конституційними змінами ситуація з грунту інша. Ніхто в самому СРСР ані у широкому світі не брав поважно „найдемократичнішої у світі“ лєнінської конституції, яка була такою самою маскою для тоталітарної партійної диктатури, як назва 16-ох „самостійних республік“, складових частин СРСР. Згадані вгорі нові зміни в советській конституції є ще одним трюком Горбачова на шляху здійснення своєї перебудови. Ці зміни подобають на папері безумовно, як зворот у сторону демократизації режиму. Насправді вони знову скріплюють владу Михайла Горбачова. Можна вже вчитати в коментарях преси на Заході, що Горбачов є своєрідною загадкою для психологів: чи він дійсно прагне поступово відмовитися від навчання Маркса-Лєнінхста — Рози Люксембург — Лєніна, чи все це тільки його зручна гра в боротьбі за владу. Все ж, як за Хрущова — жити стало легше в СРСР і тому й сам Горбачов здобував собі популярність у широких колах громадян. Але поки він тримає в Україні Щербинського — тамошній русифікаторський курс, не вважаючи на різні „реабілітації“, мало що змінився в сторону „українізації“ і ще менше змінилася неперушна догма про „єдину неділиму Росію“.

Чотиринадцять років тому, тобто 30-го жовтня 1974 року, світова громадськість довідалася про масові голодомори в советських концтаборах в боротьбі за статус політв'язня. Визначну роль у виробленні статусу і запобігання цієї боротьби відіграли такі відомі діячі — в'язні мордовських та пермських концтаборів як В. Чорновіл, Л. Лук'яненко, К. Любарський, І. Кандиба, І. Гель і багато інших представників інтелігенції, що каралися в тюрмах і лєнінських ГУЛагу. Вечором 30-го жовтня 1974 року академік А. Д. Сахаров на пресовій конференції в Москві засвідчив про гостроту проблем становища політв'язнів, передавши відомості західним кореспондентам про розпочату боротьбу за статус політв'язня та про тяжке становище В. Морозова, Г. Абеля, К. Любарського, І. Геля, Л. Плюща, В. Буковського, М. Джемільова та інших людей, що стали символом боротьби проти сваволі та беззаконня. Ця боротьба триває й досі. Зовсім недавно в ній брав активну участь П. Рубан.

Тим хто не знає Петра Рубана, скажемо, що він один з багатьох донесених до політв'язнів. Свого часу Петро відсидів довгий термін за виготовлення особистого подарунку американському народові з нагоди 200-літнього Юві

Боротьба...

(Закінчення зі стор. 2)

Советський Союз на словах признає ці норми, на ділі ж не лише відмовляється привести ВТКодекс у відповідність до міжнародних правових норм, а взагалі не визнає факту існування політ'язнів у ССРСР, кваліфікуючи їх як „особливо небезпечних державних злочинців”. Враховуючи специфіку советських таборів, політ'язні намагалися опрацювати „статус політ'язня”.

Ось деякі вимоги статусу: незалежність медичного персоналу від адміністрації, зарахування праці в таборі до трудового стажу, лікування внаслідок відомих наказів та інструкцій, дозвіл мати релігійну літературу і права на відвідування священником тощо.

Дня 30-го жовтня 1974 року в усіх таборах Мордовії відбулися голодівки з вимогами „Статусу політ'язня”.

Слід сказати, що часом карні злочинці, ті з них, хто зберіг іскру моральності, відчуття справедливості, сприйняли боротьбу за статус політ'язня, як боротьбу і за їхні права, права всіх ув'язнених.

І це не випадково, бо ста-

тус політ'язня має на увазі гуманізацію усієї системи ГУЛагу.

Тож, 30-те жовтня часто називають не днем політ'язня, а просто днем ув'язнених.

Ця розмова почалася зі зустрічі з Петром Рубаном, який перебував на статусі політ'язня протягом шести місяців у 1987-1988 роках. Треба знати, що це означало для Петра. Йому довелося багато разів побувати в ізоляторах по 15 днів, його позбавляли харчів, побачення з рідними, заковували в наручники. Він витримав шалену навалу репресій, які спрямовували на нього проти борця за „статус політ'язня”.

За прикладом Петра на статус перейшли й інші в'язні сумління в таборі особливого режиму: Іван Кандиба, Михайло Алексєєв, Іван Сокульський.

Більшість тих в'язнів сьогодні звільнено, але Михайло Алексєєв з Житомирщини лишився далі в таборі смертників де, скувавши йому руки, дебели наглядати тьмутаракани на процедуру — сілонець стригти його наголо, як запеклого злочинця.

„Перед і після...”

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р Д. Марплс дає автографи на своїй новій книжці п.н. „Соціальні наслідки чорнобильської катастрофи”.

(Фота: ред. Х.В.Ф.)

ної дати 26-го квітня 1986 року п. н. „Чорнобиль” і нуклеарна сила ССРСР” а також був співавтором звіту окремої комісії для розслідування вибуху у Чорнобилі.

Присутні прийняли гостя теплими оплесками, хоча можна було у цей виїмково скромний молодий людині бачити легке збентеження після такого представлення. Він відразу зложив окрему подяку на руки д-р І. Фліса для Українського Народного Союзу, що уможливив йому фінансово перевести дослід і працю продовж двох років та висловив надію, що його нова книжка скаже світові правду історію, що сталася після найбільшого досі нуклеарного нещастя.

Учасники вечора зі запертим віддихом вислухали думок і вражень автора із його дослідів того нещастя, а передусім з того соціального наслідку, який залишив нуклеарний вибух у Чорнобилі на цілу Україну. Зокрема цікаві спостереження д-ра Д. Марплса про останній рік в Україні, в якому саме нещастя і спосіб як його подавала до відома загальною совєтською урядовою машиною викликали сильну реакцію, а про яку західні засоби масової інформації зовсім не згадують. Вони, на думку молодого науковця, так заплінені „гласністю” в її офіційній формі, що не відтворюють тих процесів, які проходять в Україні і тих домагань, які створюють мешканці відносно наслідків Чорнобиля і дальших нуклеарних споруд, що знаходяться на українських землях. Він пригадав нам промовчування сили вибуху совєтськими урядовими колами, вдоволення Заходу звітом совєтської комі-

сії на міжнародному зібранні у справах атомової енергії у Відні, яке закінчилося самогубством в цьому році Валерія Легасова, голови совєтської комісії і залишеними ним споминами, які виявляють, що звіт його був далеко не згідний із правдою. Він ще раз підкреслює повну неінформованість і страх перед радіацією серед населення, яке совєтські чинники погрізли во називають „радіофобією”.

Але сьогодні, стверджує д-р Д. Марплс, в Україні проходить широкий екологічний рух і протести, які немов на іронію започаткували українські письменники, а не урядові чинники чи спеціалісти нуклеарної сили.

У наслідок того шість нуклеарних споруд мусіли замкнути хоча далі всі вказівки і рішення щодо нуклеарних споруд і їх долі є вирішувати лише у Москві. Цікаві були спостереження автора нової книжки про сьогоденні рухи відокремлення і національних демонстрацій у прибалтійських країнах, як також серед вірменів та азербайджанців. На його думку Україна є надто важливою частиною ССРСР, щоб Москва дозволила на будь-які подібні рухи в цій частині. Але наслідки Чорнобиля в Україні набрали такої сили, що населення ніяк не дозволить на дальші нищення їхньої землі та її заневищення. Наслідки Чорнобиля будуть ще дуже довго цією чорною невідомою силою, що розпростерла свої крила над Україною.

Д-р Д. Марплс хоче у своїй новій книжці відхилити болячу частину рубець цієї чорної хмари, що зависла над Україною.

Він відкидає його не так для українців, що свідомі великого нещастя із так сказати в першій руці, переживають і страху рідних знайомих і незнайомих земляків, але для західного чужого світу, що перейшов над трагедією того найбільшого нуклеарного нещастя до порядку денного. Як добре, що маємо сьогодні неукраїнські наукові сили, які простудіювали українські проблеми і які дають Заходові правильну інформацію про Україну і наш народ, всупереч совєтській пропаганді.

Ярослав Хоростиль і Роман Костюк СПОРТОВ

АВТОР драматичної поеми „ГУМУНКУЛЮС“, яку дуже прихильно оцінили три професори університету

ШУКАЄ МЕЦЕНАТА

який за присвяту твору забезпечить його матеріально. На бажання копії оцінок. Адреса: ROSTYSLAV KEDR, 250 Davenport Rd., Apt. 1007, Toronto, Ontario, Canada M5R 1J8

Появилася на книжковому ринку
НОВА ЦЕРГОВА КНИЖКА

„ПОТОЙБИЧ РУБІКОНУ“

ОПОВІДАННЯ, НОВЕЛИ, НАРИСИ, ДРАМА

Видавництво і друкарня „Свобода“, Нью-Йорк — Джерзі Сіті, 1988, стор. 256. Тверда обкладинка, ціна 15.00 дол. плюс 2.00 дол. за пересилку.

Можна набувати в книгарні Свободи.

СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents add 6% sales tax.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу НІАГАРА, Онт., Канада

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

— відбудуться —

в суботу, 5-го листопада 1988 р. о год. 2:30 по пол. в залі Української (Ст. Катеринс) Кредитівки 118 Niagara Street, St. Catharines, Ont., Canada

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції наступних Відділів:

403, 412, 416, 427, 451, 454, 458, 461, 462, 468

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Зборів
3. Перегляд організаційної праці Округи у 1988 році
4. Доповідь
5. Головного передсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
6. Обговорення загальних союзних справ
7. Схвалення плану організаційної праці на останні місяці бачущого року
8. Внески, запити
9. Закриття наради

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний передсідник УНС
мгр Іван Геврик, головний директор для Канади

За УПРАВУ ОКРУГИ:

д-р Богдан Додішний, голова
Данило Д. Пиш, секретар
Михайло Боровський, касир

Необхідні всім, хто цікавиться українським образотворчим мистецтвом

КНИГИ

„СВІТОВА ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ ОБРАЗОТВОРЧИХ МИСТЦІВ“
у твердій обкладинці 30 ам. або 35 кан. дол.
у м'якій обкладинці 25 ам. або 30 кан. дол.

„ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА“
лише у м'якій обкладинці 12 ам. дол.

„ВИСТАВКА ТРИДЦЯТИ“
лише у м'якій обкладинці 10 ам. дол.

„КНИГА МИСТЦІВ“
лише у м'якій обкладинці 5 ам. дол.

„ВІКТОР ЦИМБАЛ“ — Монографія
у твердій обкладинці 25 ам. дол.

„СИМВОЛИКА УКРАЇНСЬКОГО ПИСАННЯ“
у твердій обкладинці 30 ам. дол.

подані ціни — разом з пересилкою.

Замовлення з чеком або „моїм ордером“ слати на адресу:

UKRAINIAN CANADIAN ART FOUNDATION
2118-A Bloor Street West, Toronto, Ont., Canada M6S 1M8

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

ВІДКРИТА ЦІЛИЙ РІК ДЛЯ

ВАКАЦІЙ І СВЯТКУВАНЬ

Прекрасне місце на весіллі, з'їзді, родинні зустрічі, ювілеї, чи тільки для вечери при романтичному освітленні

ПРЕКРАСНИЙ ВИБІР РІЗНИХ СМАЧНИХ ХАРЧІВ

ПІД ЗІРКАМИ

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

Ukrainian National Association Estate
Foondmore Road Kertonskon, New York 12446
914-626-5641

Листи Митрополита

В. Липківського

Братство ім. Митрополита В. Липківського ще має на складі цінну і гарно видану книгу п. н.: „Листи Митрополита В. Липківського, 1933-1937“. Видані листи були писані до бл. п. о. Петра Масвського в Канаді.

У вступному слові о. Масвський пише: „Видання цих листів є одним із трьох творів Митрополита Василя, що вийшли друком. А решта цінних творів, що вийшли з-під його пера не тільки не були друковані, але безслідно пропали“.

„Листувався я з Первосвятителем нашої Церкви від 1933 до 1937 року, коли Митрополита арештували і заклали невідомо куди. З Митрополитом Василем я був близько знайомий, бо працював кілька літ в канцелярії ВПЦРади й часто зустрічався з ним, а також відав його кілька разів у своїй парафії в Києві“.

„Одержав я від Митрополита 19 листів“, продовжує о. Масвський, „з них 10 з Києва, а 9 з Олександрівської Слободи (Київського повіту), куди було заслано його без права перездру. З огляду на недостатню паперу, листи були писані густо і дуже дрібним почерком. З головніших, теми порушені в листах є такі: опис тогочасного життя Митрополита; відомості про стан нашої Церкви в Україні; автобіографія Митрополита; пояснення до деяких приписів церковного уставу; складання й пересилання проповідей і листів з Києва до Канади“.

Крім цих перелічених тем, листи променюють особистістю Митрополита Василя. Кожне речення доповнює портрет великої людини, яка, хоч роками була змушена жити в нужді, відірвана від Церкви і людей, проте духовно лишася Великим Митрополитом.

Книга складається з трьох розділів: листи друку, листи оригінали (фото копії) і листи та передмова англійською мовою. Книжка має всі історичні фотографії та грамоту висвяти о. Петра Масвського Митрополитом Липківським.

Зовнішній вигляд книжки є також дуже гарний. Темносиня обкладинка оздоблена витиснутим золотом: багата, декоративна рамка, яка вміщує емблему УАПЦ з 1921 року, маленький портрет Митрополита та стилізовані написи українською і англійською мовами.

Книга, як джерело історії, дуже надалася на цінний подарунок як для українців (дітям, внукам, батькам, друзям) так і для англомовних осіб як для науковців, так і для політиків. Розповсюдження інформації про УАПЦ є тим більше важливою в наш час, бо в Україні тепер піднімаються голоси домагаючись Автокефальності Української Православної Церкви і закінчий світ потребує про таку Церкву знати.

Ціна книжки (включно з пересилкою) є 11 ам. доларів. Замовлення слід слати на: Bratstvo, P. O. Box 359, Cabin John, Md. 20818

UKRAINIAN DENTIST SEEKING RECEPTIONIST
F.T. COMPETENT, MATURE PERSON, GOOD SALARY, PLUS HEALTH BENEFITS.<